

UNIVERSITEIT
GENT

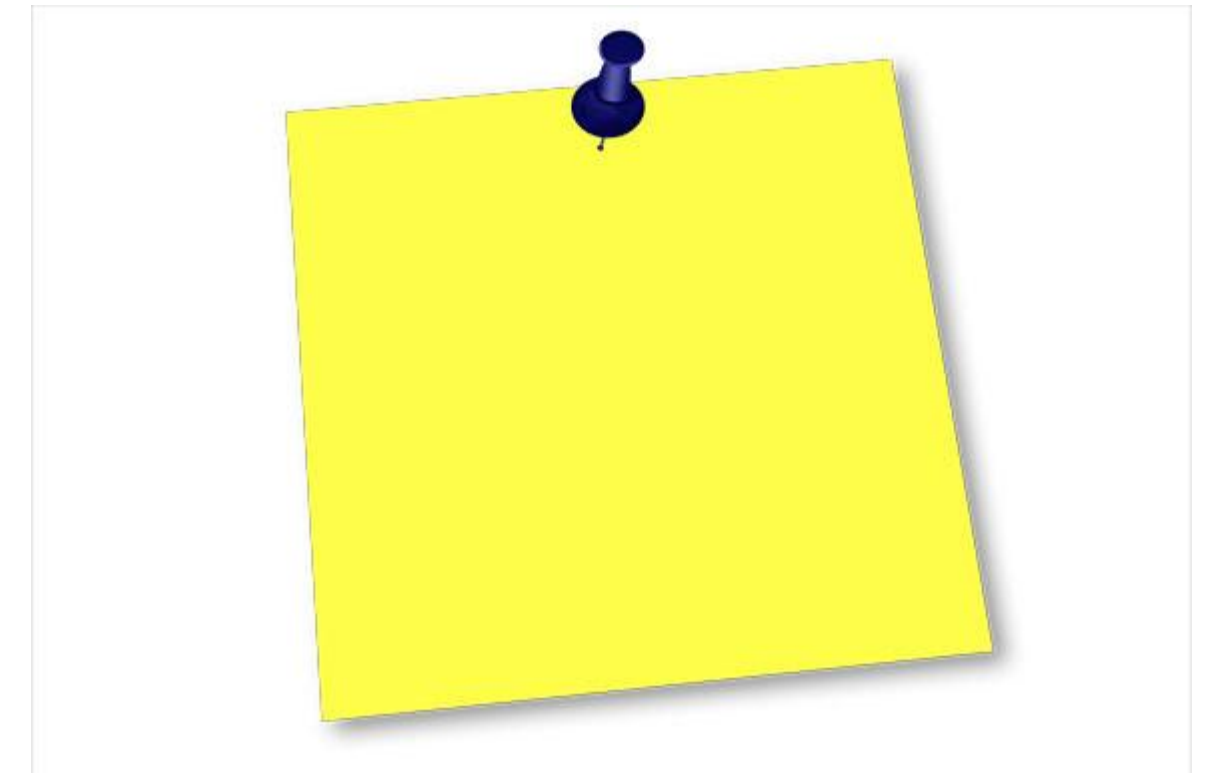
BEGELEIDEN EN ONDERZOEK: HOE LESSON STUDY LERAREN IN DE

B-STROOM OP WEG ZET NAAR EFFECTIEVER LEESONDERWIJS

Soetkin Werbrouck, Steven Mannens & Hilde Van Keer 28 mei 2025

WAT WIL JIJ TE WETEN KOMEN IN DEZE MASTERCLASS?

Noteer kort op een post-it wat jij zeker te weten wil komen in deze masterclass!

“

Begrip van Lesson Study blijkt cruciaal om leraren in de context van Lesson Study het leren te laten ervaren.

Uffen et al. (2024); Wolthuis et al. (2022)

”

LESSON STUDY-CYCLUS

DE KERN: 5 “GROTE IDEEËN” (GOEI ET AL. 2021)

1. De kern van Lesson Study is **gezamenlijk onderzoeken van eigen lespraktijk**.
(Murata, 2011)
2. Lesson Study omvat **verbinding tussen praktijk en theorie (externe kennis)**.
(e.g., Sarkar Arani, 2017; Takahashi, 2014)
3. Lesson Study gaat over **leren van leerlingen/studenten**.
(Dudley, 2013; Murata, 2011)
4. Lesson Study is een **productieve samenwerking** van leraren/docenten.
(e.g., Takahashi & Yoshida, 2004)
5. Lesson Study heeft **een cyclisch karakter** met betrekking tot verbeteren van de onderwijspraktijk.
(Lewis, 2006)

White, Johnson & Goos
(2021)

UITKOMSTEN LS

Zichtbaar effect op

- kennis (Lewis et al., 2017; Mutch-Jones et al., 2012))
- vaardigheden (Chizhik et al. 2017; Lewis et al., 2017)
- leraargedrag (Schipper et al., 2019)
- overtuigingen (Lewis et al., 2015; Schipper et al., 2018)

UITKOMSTEN LS

- Meer over vakken in relatie met leren en wiskunde onderwijzen gesproken (Shuilleabhain, 2016)
- Meer focus op leren en meer zelfvertrouwen om risico te nemen met activerende werkvormen (Cajkler et al., 2015)
- LS ondersteunt in het inzicht krijgen in leerbehoeftes van leerlingen met leerproblemen (Norwich et al., 2014)
- Positieve invloed op samenwerking (Ylonen & Norwich, 2013)
- Weinig tot gemiddeld geleerd, beter observeren en in zekere mate op het gebied van (vak) didactiek (Uffen et al., 2024)

UITKOMSTEN LS

- Wiskunde: effectgrootte 0.8 op leren van leerlingen & Perry, 2014) (> 250 scholen)
- Het vermogen van Lesson Study om de prestatiekloof te verkleinen (Churches, 2015) (800 scholen)
- Wiskunde en geletterdheid (252 onderzoekslessen). Verwachte uitval daalde met 18%, verwachte leerwinst steeg met 11%, aantal leerlingen dat de verwachtingen overtrof steeg met 7% (Dudley, Xu, Vermunt & Lang, 2015)
- Leerlingen behaalden tweemaal zoveel vooruitgang in toetsscores vergeleken met traditionele nascholingsmethoden (Hadfield et al., 2012)

UITKOMSTEN LS

“

**Lesson Study is easy to learn
but difficult to master.**

Chokshi & Fernandez (2004)

”

ONDERZOEK EN BEGELEIDEN GAAN HAND IN HAND

Pedagogisch begeleider bij POV

PhD-student aan de Universiteit Gent

@Taal, Leren, Innoveren

INTRODUCTIE

- Veel leerlingen uit het (voorbereidend) beroepsonderwijs onderpresteren (De Meyer et al., 2023; OECD, 2019, 2023).
- Hun leraren zijn een cruciale groep, nog niet zo vaak bestudeerd (Basma & Savage, 2023; Hattie, 2009).
- Kwaliteitsvol onderwijs vereist sterke kennis en overtuigingen bij leraren (Blömeke et al., 2022).
- Sommige leraren missen deze disposities; professionele ontwikkeling is essentieel (Jakobson et al., 2022; Werbrouck & Van Keer, 2025).

INTRODUCTIE

- Toch leidt professionele ontwikkeling vaak niet tot duurzame verandering in de praktijk (Desimone et al., 2002; Kim & Snow, 2025).
- Lesson Study (LS): een beloftevolle, onderzoeksgerichte professionaliseringsaanpak (Lewis, 2016).
- Deze studie onderzoekt hoe LS leraren in de B-stroom kan versterken in hun kennis en opvattingen over leesbegrip (LB) en leesbegripsinstructie (LBI).

THEORETISCH KADER

1. Teacher competence (Blömeke et al., 2015, 2022)

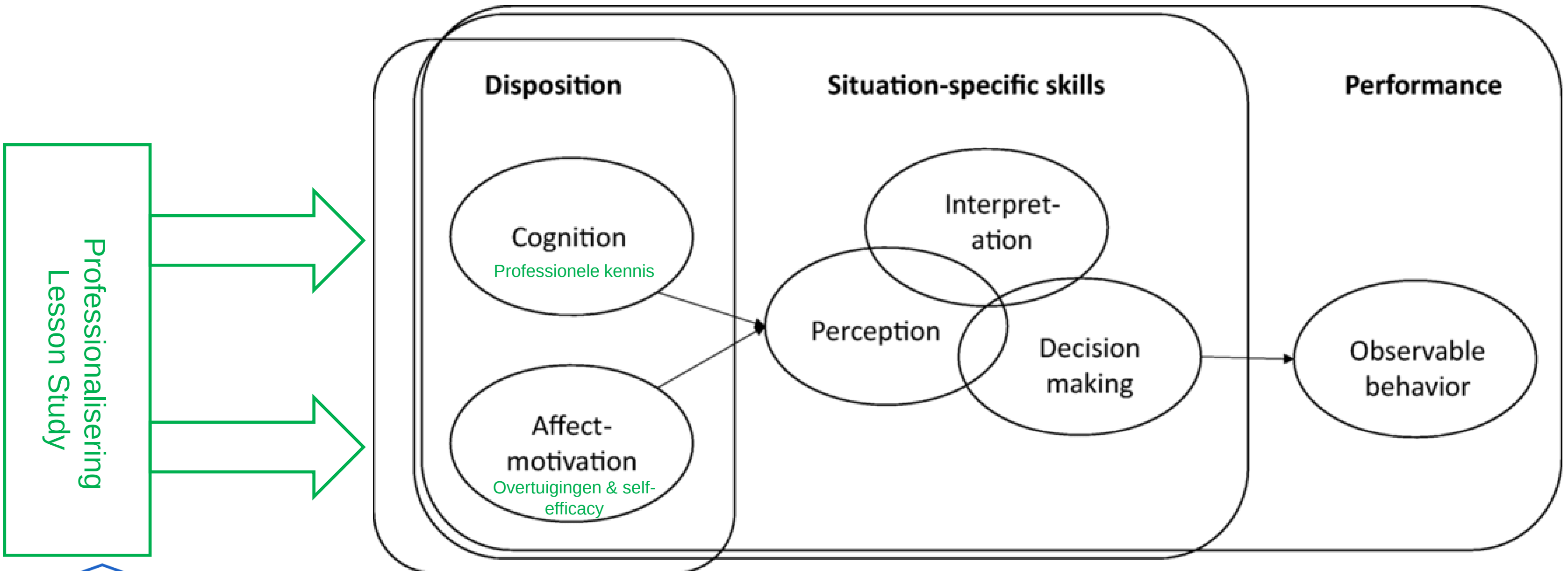

Fig. 1: Model of Competence as a Continuum (Blömeke et al., 2015)

THEORETISCH KADER

2. Constructie-integratie model (Kintsch 1988, 2005)
toont aan hoe lezers een coherente mentale
representatie van een tekst maken.

Twee fasen van tekstverwerking

- Constructie: lezer decodeert de tekst en vormt
proposities → tekstbasis
- Integratie: tekstbasis wordt geïntegreerd met
voorkennis → situatiemodel

THEORETISCH KADER

3. Van den Broek & Helder (2017) leggen in hun model rond leesbegrip uit hoe de bredere cognitieve processen functioneren.
- Lezers hanteren impliciete standaarden van coherentie
 - Wanneer de tekst vloeiend aansluit bij kennis
Begrip = grotendeels automatisch = passieve processen
 - Bij problemen
Actieve processen nodig om tot begrip te komen
 - Interactie tussen passieve en actieve processen zorgen voor een mentale representatie van de tekst.

THEORETISCH KADER

4. Duke et al. (2021) beschrijven de volgende elementen als essentieel voor effectieve LBI:

- effectieve algemene instructie in de klas
- leesmotivatie
- taalontwikkeling
- kennisopbouw en activeren van voorkennis
- betrokkenheid bij de tekst
- instructie over de tekst
- instructie over begrijpend lezen

ONDERZOEKSDOELEN

Deze studie onderzoekt hoe LS de disposities van leraren ten opzichte van LB en LBI beïnvloedt via een meervoudige casestudy om bij te dragen aan effectievere LBI in de B-stroom. Daarbij wordt specifiek gekeken naar:

- evolutie van kennis over leesbegrip;
- evolutie van overtuigingen over het leesbegrip van hun leerlingen;
- evolutie van kennis van rond LBI;
- evolutie van self-efficacy (SE) in LBI.

METHODE & PARTICIPANTEN

- Multiple case study (Yin, 2018)
- Participanten

	Team 1	Team 2	Team 3	Team 4	
				School 1	School 2
Study areas	Science, Technology, Engineering & Mathematics;	Economy & Organization; Society & Welfare	Art & Creation; Economy & Organization; Society & Welfare;	Hair & Beauty Care; Society & Welfare	Economy & Organization
Number of students in prevocational track in 2023-2024	57	85	91	65	76
Subjects and hours per week taught in two prevocational years	Dutch: 8	Dutch: 6 Project Integrated Subjects: 17	Dutch: 4 Project Integrated Subjects: 19	Dutch: 7	Dutch: 7
Included participants	3	4	5	1	2

Tabel 1: Overzicht van de deelnemende LS-teams

ONDERZOEKSONTWERP: PROCEDURE LESSON STUDY CYCLUS

ONDERZOEKSDSIGN: DATAVERZAMELING

Fig. 3 : Momenten van theoretische input en dataverzameling

ONDERZOEKSDSIGN: DATA ANALYSE

Reading Comprehension (RC)	Reading Comprehension Instruction (RCI)
1. Knowledge a. Textbase b. Situation model c. Comprehension process d. Superficial interpretation of RC 2. Beliefs about students a. Students' RC level b. Students' reading motivation c. Expectations of comprehension ability	1. Knowledge a. Effective general classroom instruction b. Reading motivation promotion c. Language development strategies d. Knowledge building and activation e. Engaging with text f. Teaching about text structures g. Teaching comprehension strategies 2. Self-efficacy beliefs

Tabel 2: Codebomen

RESULTATEN TEAM 1: KENNIS LB

	Voor de professionalisering	Na professionalisering
Bevinding	Wat 2 van de koppelingen representatieve ideeën	
Citaat		
Bevinding		missieve maar stuurde vooral wanneer er ervaren wordt.
Citaat	"[LB gaat een alinea.	als [leerlingen een tekst] begrijpen, maar dat is [niet

RESULTATEN TEAM 1: OVERTUIGINGEN LB

M.B.T. LLN

	Voor de professionalisering	Professionalisering
Bevinding	Leraren vinden het leerproces voor leerlingen wel een tekst die nodige negatieve	
Citaat	LS draagt bij aan een tijdelijke, maar geen blijvende verandering in overtuigingen over het lage niveau van LB.	

RESULTATEN TEAM 1: OVERTUIGINGEN LB

M.B.T. LLN

	Voor de professionalisering	
Bevinding	Leraren vinden leerlingen wel gemotiveerd leesmenst te begrijpen met de negatieve	
Citaat	LS draagt bij aan een tijdelijke, maar geen blijvende verandering in overtuigingen over het lage niveau van LB.	

RESULTATEN TEAM 1: OVERTUIGINGEN LB

M.B.T. LLN

	Voor de professionalisering	Professionalisering
Bevinding	Leraren uit de leersectoren hebben lage overtuigingen.	
Citaat		...e aan het doen ...zullen kunnen

LS draagt niet bij aan een blijvende verandering in overtuigingen over lage verwachtingen t.o.v. hun leerlingen.

RESULTATEN TEAM 1: KENNIS OVER LBI

Aspecten van Duke et al.'s (2021) kader	Voor	Na
Effectieve algemene instructie in de klas		zelfstandig werk en deeltaken en werkvormen
Leesmotivatie		
Taalontwikkeling		
Kennisopbouw en aanvullend voorkennis		en
Betrokkenheid bij de tekst		
Instructie over de tekst		geven over de structuur
Instructie over begripend lezen	Strategie	Strategie: woordverklaring

RESULTATEN TEAM 1: OVERTUIGINGEN SE

	Voor de professionalisering	Na professionalisering
Bevinding	Aan het be leraren LB ef	den een toegenomen v bij het geven van LBI, structureerde context ten het moeilijk r wanneer het e teksten en
Citaat		te geven, ook waren.” tekst hebt en een veel lessen ga je op deze manier aangename manier

LS draagt bij aan een tijdelijke, maar geen blijvende
verandering in self-efficacy

RESULTATEN TEAM 4: KENNIS LB

	Voor de professionalisering	in de professionalisering
Bevinding	Bij het definiëren van LB, vooral op basis van tekstuele bronnen.	...kkige interpretaties, maar er is ook sprake van de complexiteit van LB.
Citaat		[...pend lezen] ...hoofd hebben ...orlopen.”

LS draagt bij aan een verdieping van de professionele kennis over LB.

RESULTATEN TEAM 4: OVERTUIGINGEN LB

M.B.T. LLN

	Voor de professionalisering	
Bevinding	Leraren zijn overtuigd van de effectiviteit van de leeractiviteiten.	nieuwe overtuigingen over leerlingen.
Citaat	LS draagt bij aan een beperkte verandering in self-efficacy.	
		ten [de tekst]

RESULTATEN TEAM 1: OVERTUIGINGEN LB

M.B.T. LLN

	Voor de professionalisering	Professionalisering
Bevinding	Leraren zijn overtuigd dat leerlingen wel lezen en schrijven kunnen en dat zij zelfstandig kunnen leren.	Leraren zijn overtuigd dat leerlingen wel lezen en schrijven kunnen en dat zij zelfstandig kunnen leren.
Citaat	LS draagt bij aan een verdieping van de professionele kennis over LB.	Leraren zijn overtuigd dat leerlingen wel lezen en schrijven kunnen en dat zij zelfstandig kunnen leren.

RESULTATEN TEAM 4: KENNIS OVER LBI

Aspecten van Duke et al.'s (2021) kader	Voor	Na
Effectieve algemene instructie in de klas		Handelen van de leraar-leerling
Leesmotivatie		en competenties
Taalontwikkeling		
Kennisopbouw en voorkennis		
Betrokkenheid bij de tekst		
Instructie over de tekst		toepassing van het gradual release of responsibility model
Instructie over begripend lezen		door toepassing van het gradual release of responsibility model

RESULTATEN TEAM 4: OVERTUIGINGEN SE

	Voor de professionalisering	Na professionalisering
Bevinding	Aan het be vooral s verm	den een toegenomen v bij het geven van LBI, structureerde context en het moeilijk
Citaat	LS draagt bij aan een beperkte verandering in self-efficacy.	
	a	bruit, maar ik

CROSS CASE ANALYSIS: LB KENNIS

Team 1: before 2 of 3 teachers show adequate knowledge 1 shows superficial knowledge	Team 1: after 2 of 3 show adequate knowledge 1 shows new knowledge: RC is an active process	Team 2: before 2 of 4 show adequate knowledge 2 show superficial knowledge	Team 2: after 2 of 4 show adequate knowledge 2 of gained new knowledge: RC is an active process
Team 3: before 3 of 5 show adequate knowledge 2 show superficial knowledge	Team 3: after 3 of 5 show adequate knowledge 2 gained new knowledge: RC is constructing meaning	Team 4: before 3 of 3 show superficial knowledge	Team 4: after 3 of 3 gained new knowledge: RC is a multifaceted process

CROSS CASE ANALYSIS: LB OVERTUIGINGEN

Team 1: before	Team 1: after	Team 2: before	Team 2: after
Low comprehension	Low comprehension	Low comprehension	Low comprehension
Low motivation	Low motivation	Mixed perspectives on motivation	Mixed perspectives on motivation
Low expectations	Higher expectations in scaffolded conditions	Low expectations	Low expectations
Team 3: before	Team 3: after	Team 4: before	Team 4: after
Low comprehension (with some positivity)	Comprehension with scaffolds	Low comprehension	High expectations for motivation
Low autonomous motivation	Motivation with scaffolds	Low motivation	
Low expectations (with some positivity)	Higher expectations in scaffolded conditions	Mixed expectations	
	But low comprehension, motivation and expectations for disengaged students		

CROSS CASE ANALYSE: LBI

Teacher-reported practices, categorized according to Duke's framework

Elements of Duke et al.'s framework (2021)	Teachers-reported practices			
	Team ① BEFORE	Team ① AFTER	Team ② BEFORE	Team ② AFTER
Effective general classroom instruction	Differentiating	+ Differentiating by supervising independent work + Breaking down into sub-tasks + Using activating work forms	Differentiating	- Differentiating + Breaking down into sub-tasks + Emphasizing reading's importance
Reading motivation promotion	- Focusing on reading pleasure - Building on interests	- Building on interests + Letting students work in pairs		+ Building on interests
Language development				
Knowledge building and activating		+ Activating prior knowledge		
Engagement with text				
Teaching about text		+ Teaching about text structure		
Teaching about comprehending	- Teaching reading strategy: word explanation - Teaching reading strategy: scanning	Teaching reading strategy: word explanation		+ Teaching reading strategy: word explanation + Teaching reading strategy: scanning

CROSS CASE ANALYSE: LBI

Teacher-reported practices, categorized according to Duke's framework				
Elements of Duke et al.'s framework (2021)	Teachers-reported practices			
	Team ③ BEFORE	Team ③ AFTER	Team ④ BEFORE	Team ④ AFTER
Effective general classroom instruction	- Differentiating - Using class time carefully - Teaching explicitly	+ Differentiating in texts and assignments • Using class time carefully • Teaching explicitly	- Differentiating - Using class time carefully	+ Applying the assessment-instruction cycle + Building relationship
Reading motivation promotion	Focusing on reading pleasure	+ Building on interests	Focusing on reading pleasure	+ Approaching playfully + Building on students' competencies
Language development				
Knowledge building and activating	Activating prior knowledge	Activating prior knowledge		
Engagement with text				
Teaching about text	Teaching about text structure	Teaching about text structure	Teaching about text structure	+ Teaching about text structure by using gradual release of responsibility
Teaching about comprehending		+ Teaching reading strategy: word explanation	Teaching multiple reading strategies	+ Teaching multiple reading strategies by using gradual release of responsibility

CROSS CASE ANALYSIS: LBI: SELF-EFFICACY

Team 1: before Low SE	Team 1: after High SE in lesson delivery Low SE	Team 2: before 2 of 4 high SE 2 of 4 low SE	Team 2: after 4 of 4 low SE
Team 3: before Low SE	Team 3: after High SE in lesson design Low SE	Team 4: before Low SE	Team 4: after High SE in 2nd lesson delivery Low SE

DISCUSSIE: KENNIS VAN LB BIJ LERAREN

- LS hielp leraren LB zien als een **strategisch en cognitief proces** in plaats van enkel een resultaat.
- **Startende leraren** (teams 1, 2, 4) begonnen met beperkte kennis, maar toonden **duidelijke groei**.
- Deze groei **wijkt af van eerdere studies** die lage voorkennis bij leraren koppelen aan beperkte vooruitgang in LS (Barbier et al., 2024).
- ⚠ Sommige leraren **bleven worstelen met diepere cognitieve integratie**.

DISCUSSIE: OVERTUIGINGEN VAN LERAREN OVER LB BIJ LEERLINGEN

- Aanvankelijk lag de focus op **deficit-denken**: laag leesniveau, lage motivatie, beperkte denkcapaciteit.
- LS leidde tot **lichte verschuiving tijdens de cyclus zelf**, maar **negatieve overtuigingen bleven aanwezig**.
- Blijvende lage verwachtingen zijn problematisch door hun negatieve **impact op leerprestaties** (Rubie-Davies & Hattie, 2025).
- Leraren hebben onvoldoende een growth mindset (Dweck, 2006), ze bleven focussen op taalachterstand en gebrekkig technisch lezen.

 Impact van één LS-cyclus is **vaak tijdelijk** en beperkt op langetermijn.

DISCUSSIE: KENNIS VAN LERAREN OVER LBI

- Leraren evolueerden van LBI als verzameling van het aanleren van geïsoleerde vaardigheden naar **gestructureerde ondersteuning**, actief leren & kennisopbouw.
- LS leidde tot merkbare **onderwijskundige veranderingen** in aanpak van LBI zoals per twee werken, leesmotivatiepromotie en voorkennis activeren.
- Duke's model (2021) toont aan dat **hiaten bestaan**: met name rond **taalontwikkeling en tekstbetrokkenheid** !
- 🔍 Kennis bleef **fragmentarisch** – niet alle elementen van effectieve LBI werden systematisch toegepast.

DISCUSSIE: 🦶 SE VAN LERAREN IN LBI

- Self-efficacy is cruciaal voor effectieve instructie en leerresultaten (Zee & Koomen, 2016).
 - LS verhoogde leraren hun SE **in LBI**, vooral **na het geven van de les**.
 - Twijfels bleven bestaan, vooral over LBI bij **leerlingen met lage motivatie en een laag niveau van LB**.
- Impact op SE bij één LS-cyclus is **vaak tijdelijk** en beperkt op langetermijn.

AANBEVELINGEN

 Eén LS-cyclus is niet genoeg; er is nood aan herhaalde, duurzame professionalisering.

 LS stimuleert professionele ontwikkeling, maar heeft minder (langdurige) impact op overtuigingen. Voorzie **voldoende extra ondersteuning** om overtuigingen mee aan te pakken.

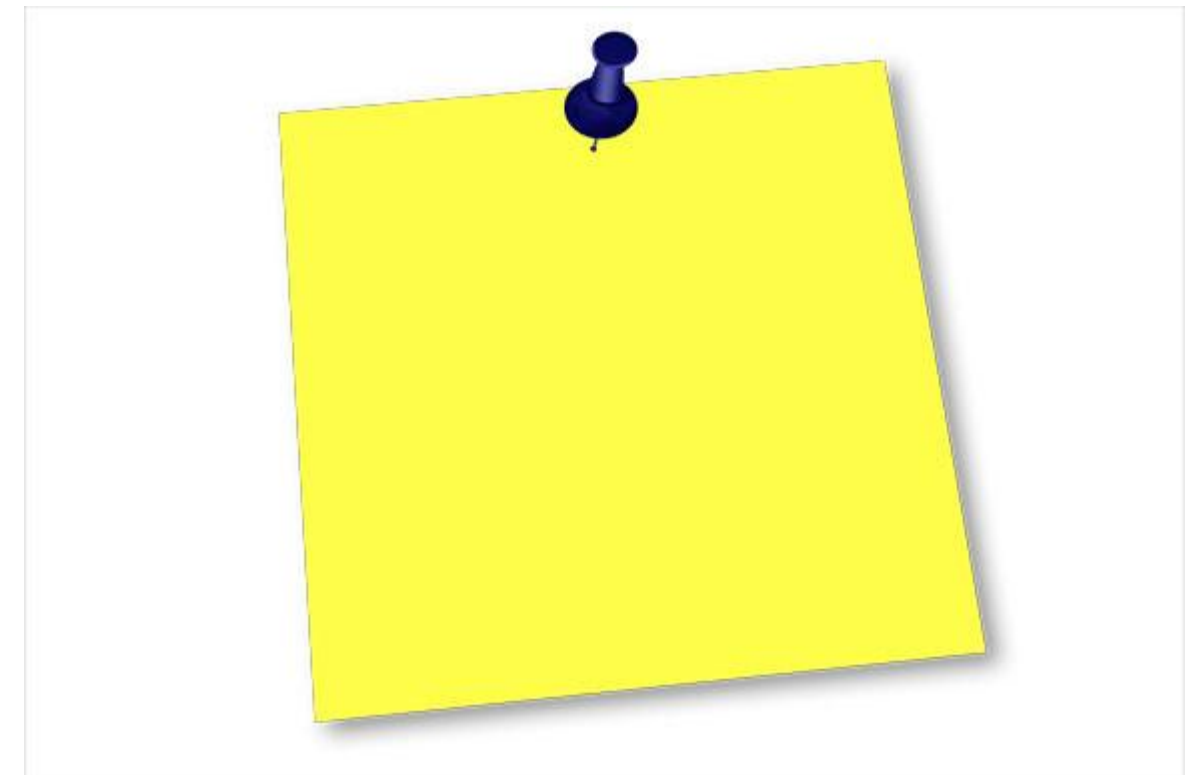
 Toekomstige professionalisering moet ook inzetten op shifts in overtuigingen vanuit **evidence-informed en inclusieve perspectieven.**

CONCLUSIE

- LS: een veelbelovende aanpak om de kennis van leraren over LBI te verdiepen.
- Samenwerking en reflectie leidden tot een beter begrip van LB als een cognitief en strategisch proces.
 - Essentieel om leraren beter toe te rusten in het ondersteunen van hun leerlingen.
- Het veranderen van overtuigingen over leerlingen bleek echter complex; deficit-denken bleef deels aanwezig.
- Eén enkele LS-cyclus volstaat niet om diepgewortelde overtuigingen en SE duurzaam te veranderen.
- Herhaalde en langdurige professionele leergemeenschappen zijn nodig om leraren in de B-stroom effectief en inclusief te laten lesgeven in begrijpend lezen.

VRAGENRONDJE

- Kreeg je een antwoord op de vraag op je post-it?
- Wat neem je mee naar je begeleidingspraktijk?
- Waar kan ik nog rekening mee houden?

WARME EVALUATIE

KIES ÉÉN ZIN EN NOTEER OP EEN POST-IT

- Vandaag heb ik ... geleerd.
- Ik was verrast door ...
- Het meest nuttige dat ik heb geleerd, is ...
- Ik was geïnteresseerd in ...
- Het leukste aan deze workshop vond ik ...
- Een ding waar ik niet zeker van ben, is ...
- Het belangrijkste waar ik meer over wil weten, is ...
- Na deze sessie voel ik ...
- Ik zou meer hebben geleerd in deze sessie als ...

Soetkin Werbrouck

Doctoraatsonderzoeker

TAAL, LEREN, INNOVEREN

E soetkin.werbrouck@ugent.be

M +32 494 11 11 78

www.ugent.be

Universiteit Gent

@ugent

@ugent

Ghent University

